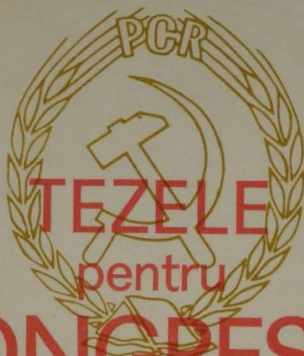

TEZELE pentru CONGRESUL al XIV-lea al PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

TEZELE

pentru

CONGRESUL AL XIV-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

privind dezvoltarea societății românești,
perfecționarea conducerii economico-sociale,
dezvoltarea
democrației muncitorești-revoluționare,
creșterea rolului
Partidului Comunist Român,
intensificarea activității ideologice,
politico-educative,
ridicarea nivelului de cunoaștere științifică,
de cultură, a conștiinței revoluționare,
raportul de forțe și caracteristicile
fundamentale ale situației
internaționale

1989

EDITURA POLITICĂ
București

Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român reprezintă un eveniment de însemnătate istorică în viața social-politică a țării, în activitatea partidului și poporului nostru.

Desfășurîndu-se în anul jubiliar al celei de-a 45-a aniversări a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, Congresul va prilejui o profundă și multilaterală evaluare a drumului parcurs de poporul român în construcția socialistă, îndeosebi de la Congresul al IX-lea al partidului, a activității desfășurate pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale, va analiza stadiul actual al societății românești și va stabili obiectivele și liniile directoare ale dezvoltării României în perioada 1991—1995 și, în perspectivă, pînă în anii 2000—2010. Prin hotărîrile pe care le va adopta, Congresul se va înscrie în istorie drept congresul marilor victorii socialiste, al triumfului principiilor socialismului științific în transformarea revoluționară a societății românești, al adevăratei suveranități și al independenței depline, economice și politice, a României.

Tezele pentru Congresul al XIV-lea al partidului trebuie să prilejuiască o largă dezbatere în rîndul comuniști-

lor, al tuturor oamenilor muncii, a problemelor fundamentale ale activității de construcție socialistă din patria noastră, asigurînd elaborarea democratică a liniei generale și a orientărilor de perspectivă ale dezvoltării țării. Hotărîrile ce vor fi adoptate de Congres vor reprezenta astfel expresia aspirațiilor și voinței întregului nostru partid și popor.

I.

DEZBATEREA TEZELOR DIN APRILIE 1988 ŞI A EXPUNERILOR TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU LA PLENARELE C.C. AL P.C.R. DIN NOIEMBRIE 1988 ŞI APRILIE 1989 — EXPRESIE A PROFUNDULUI DEMOCRATISM AL SOCIETĂŢII NOASTRE, A PUTERNICEI UNITĂŢI DINTRE PARTID ŞI POPOR

Tezele pentru Congresul al XIV-lea se întemeiază pe aprecierile și orientările cuprinse în expunerile secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, la ședința Comitetului Politic Executiv din aprilie 1988, la marele forum democratic din noiembrie anul trecut și la Plenara C.C. al P.C.R. din aprilie 1989, larg dezbătute de comuniști, de oamenii muncii și adoptate de întregul partid și popor ca documente programatice ale construirii noii orînduiri în actuala etapă istorică, pe baza aplicării consecvente, creatoare, a principiilor socialismului științific la condițiile concrete din România. Prezentele Teze au fost dezvoltate și îmbogățite pe baza discuțiilor din cadrul Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie, a magistralei expuneri a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la această plenară.

Aceste documente constituie o generalizare strălucită a experienței poporului român, a partidului nostru comunist și reprezintă o nouă și importantă contribuție a tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea și îmbogățirea creatoare a socialismului științific și practicii revoluționare.

Dezbaterea ideilor, tezelor și orientărilor cuprinse în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu — cea mai largă și cuprinzătoare dezbatere care a avut loc pînă acum în partid, în societatea noastră — a reprezentat o adevărată

școală de educație revoluționară, patriotică a comuniștilor, a maselor de oameni ai muncii, a întregii societăți. Ea s-a transformat într-un adevărat referendum în care națiunea noastră și-a exprimat adeziunea deplină la politica partidului și statului. Dezbaterile s-au desfășurat într-un spirit de înaltă responsabilitate comunistă, patriotică, de analiză critică și autocritică a activității din toate domeniile, dînd o puternică expresie caracterului profund al democrației de partid, al democrației noastre muncitorești-revoluționare.

În mod unanim, participanții la dezbateri au evidențiat cu putere contribuția hotărîtoare, de inestimabilă valoare, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la fundamentarea și elaborarea întregii politici interne și externe, la opera de construcție socialistă din țara noastră. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul nostru popor au adus, cu acest prilej, un înalt omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, marele conducător al națiunii noastre socialiste, creatorul de geniu al strategiei revoluționare a partidului nostru, deschizătorul căii înaintării României spre comunism, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești, personalitate politică proeminentă a lumii contemporane. Oamenii muncii și-au exprimat cea mai profundă recunoștință pentru modul strălucit în care secretarul general al partidului asigură înfăptuirea consecventă a principiilor socialismului științific în țara noastră, conducînd, cu înaltă fermitate revoluționară, națiunea română pe drumul bunăstării și fericirii.

În același timp, participanții la dezbateri au evidențiat contribuția deosebită a tovarășei academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU, eminent om politic și savant de renume mondial, militant de frunte al partidului și statului nostru, la elaborarea și înfăptuirea programelor de dezvoltare a țării, la organizarea și modernizarea activității din toate sectoarele vieții economice și sociale, la progresul științei și tehnicii, al învățămîntului și culturii.

Dezbaterea acestor istorice documente a evidențiat cu putere faptul că între partid și popor există o unitate deplină și de nezdruncinat, că poporul român, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este ferm hotărît să-și făurească în mod liber și conștient propriul său destin — destinul socialist și comunist.

II.

LUPTA MILENARĂ A POPORULUI ROMÂN PENTRU LIBERTATE SOCIALĂ ȘI NAȚIONALĂ, PENTRU INDEPENDENȚĂ ȘI UNITATE

Făurirea noii orînduiri în România este rezultatul legic al dezvoltării istorice, al luptei îndelungate a poporului român, a forțelor democratice și progresiste, a clasei muncitoare și partidului ei politic împotriva exploatării și asupririi, pentru o viață mai bună, liberă și independentă.

Pe teritoriul țării noastre s-au succedat, de-a lungul mileniilor, orînduirile social-economice cunoscute în evoluția umanității. Geto-dacii — strămoșii poporului român — au trăit și s-au dezvoltat pe această vatră cu mii de ani înainte. O importanță deosebită a avut crearea, acum 2 060 de ani, a statului centralizat geto-dac, sub conducerea lui Burebista, ajuns la o mare înflorire în vremea lui Decebal. Cucerirea unei părți a Daciei de către romani, după lupte îndelungate, cu toate consecințele negative pe care le-a determinat, a dus la împletirea celor două civilizații și formarea, pe această bază, a poporului român.

După retragerea armatei și administrației romane din Dacia, în secolul al III-lea e.n., populația locală și-a organizat existența în formațiuni statale de sine stătătoare — cnezate, voievodate — ceea ce i-a asigurat continuitatea, capacitatea de apărare împotriva invaziilor diferitelor triburi și populații migratoare, aflate într-un stadiu inferior de civilizație. Constituirea celor trei state feudale — Muntenia, Transilvania, Moldova — a marcat o treaptă superioară în dezvoltarea societății românești. În

lupta pentru libertate și independență, rolul hotărîtor a revenit maselor largi populare, în primul rînd țărănimii, care timp de secole a reprezentat principala forță a progresului social, a apărării țării.

Între cele trei țări românești s-au dezvoltat puternice legături economice și politice — bazate pe comunitatea de origine, limbă și cultură — care au dus la afirmarea conștiinței naționale, la intensificarea luptei pentru unirea într-un singur stat. Unirea țărilor române, în anul 1600, sub glorioasa domnie a lui Mihai Viteazul, a materializat, deși pentru scurt timp, voința nezdruncinată a poporului nostru de a trăi unit în granițele strămoșești.

Întîrzierea formării statului național român s-a datorat dominației străine, exploatării și asupririi de către imperiul otoman, imperiul țarist și imperiul austro-ungar, care au ținut în loc sute de ani dezvoltarea țărilor române. Dar jugul asupririi străine nu a putut împiedica lupta dreaptă a poporului nostru pentru realizarea idealului național, pentru progres și civilizație. În epoca modernă, aspirațiile fundamentale ale poporului român au dobîndit noi dimensiuni, manifestîndu-se cu putere în revoluțiile de la 1784, 1821 și 1848, care au stimulat dezvoltarea generală a societății, au creat condiții pentru realizarea unității naționale.

Înfăptuirea în 1859 a statului național român modern, prin unirea Moldovei cu Muntenia sub conducerea lui Alexandru Ioan Cuza, a constituit nucleul statului național unitar ; amplele și profundele reforme aplicate cu acest prilej au înscris România în rîndul statelor avansate ale lumii.

Proclamarea la 9 mai 1877 a deplinei independențe de stat a României și consfințirea ei în războiul din 1877—1878 au constituit o puternică reafirmare a voinței tuturor românilor de a trăi într-o țară liberă, unită și suverană și au asigurat condiții pentru progresul forțelor de producție, pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale.

Făurirea statului național unitar român în anul 1918 a constituit o strălucită victorie istorică a luptei eroice pentru unitate și libertate a poporului nostru. Marea Unire a dat un puternic impuls dezvoltării forțelor de producție — industriei și celorlalte sectoare economice —, realizării unor reforme sociale, afirmării capacităților creatoare ale poporului.

III.

FĂURIREA SOCIALISMULUI — CERINȚĂ ISTORICĂ LEGICĂ, OBIECTIVĂ A DEZVOLTĂRII SOCIALE. APARIȚIA MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI — ETAPĂ SUPERIOARĂ ÎN LUPTA POPORULUI ROMÂN PENTRU ELIBERARE SOCIALĂ ȘI NAȚIONALĂ. LUPTA CLASEI MUNCITOARE DIN ROMÂNIA ȘI A PARTIDULUI EI POLITIC REVOLUȚIONAR PENTRU RĂSTURNAREA VECHII ORÎNDUIRI ȘI TRECEREA LA EDIFICAREA NOII SOCIETĂȚI

Dezvoltarea forțelor de producție, apariția relațiilor de producție capitaliste, lupta de clasă între proletariat și burghezie au dus în mod necesar la apariția mișcării revoluționare, la însușirea de către aceasta a principiilor socialismului științific. Clasa muncitoare s-a afirmat pe arena politică a epocii drept cea mai înaintată forță socială, consecvent revoluționară în lupta pentru lichidarea exploatării omului de către om și făurirea socialismului.

Pentru desfășurarea cu succes a luptei revoluționare și îndeplinirea misiunii sale istorice, clasa muncitoare a adoptat de la început forme de organizare proprii.

În anul 1893 s-a creat, pe baza principiilor socialismului științific, elaborate de K. Marx și Fr. Engels, Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România, unul dintre primele partide muncitorești din Europa, care a înscris în programul său de luptă răsturnarea orînduirii capitaliste și edificarea societății socialiste.

Partidul Comunist Român, făurit la 8 mai 1921 — ca rezultat al votului democratic al delegaților la Congresul Partidului Socialist de transformare a acestui partid în partid comunist — a asigurat întărirea unității de acțiune a clasei muncitoare în marile bătălii purtate împotriva exploatării și asupririi, a monopolurilor străine, pentru o viață liberă, demnă și independentă.

În condițiile instaurării hitlerismului la putere în Germania și creșterii pericolului fascismului, războiului și revizionismului, Partidul Comunist Român și-a amplificat lupta revoluționară pentru unirea maselor largi populare în vederea apărării integrității și suveranității României. În cadrul evenimentelor din anii grei ai ilegalității s-a reliefat cu putere activitatea eroică, plină de abnegație, a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, pentru înfăptuirea idealurilor supreme ale poporului român. Puternicele bătălii de clasă din deceniul al patrulea au culminat cu marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939, în organizarea și desfășurarea căreia o contribuție determinantă au avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu. Partidul comunist a fost organizatorul și însuflețitorul luptei poporului român împotriva fascismului, războiului, a dominației Germaniei hitleriste, pentru răsturnarea dictaturii antonesciene, pentru apărarea integrității și suveranității României.

Partidul Comunist Român, cadrele sale de bază, în rîndul cărora s-a afirmat puternic personalitatea eroică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, au organizat și condus cu strălucire poporul român la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din August 1944, care a marcat un moment epocal în istoria României, a lichidat pentru totdeauna dominația imperialistă, a deschis calea spre adevărata independență, creînd condițiile ca poporul să poată să-și făurească viitorul așa cum îl dorește, fără nici un amestec din afară. Mărețul act istoric de la 23 August 1944 a creat condiții pentru înfăptuirea unor uriașe transformări revoluționare, a lichidării exploatării și asupririi, a instaurării puterii clasei muncitoare, a întregului popor.

Victoria revoluției de eliberare socială și națională, trecerea la construirea societății noi, socialiste în România constituie expresia cerințelor legice ale dezvoltării sociale, rezultatul procesului istoric obiectiv al succesiunii modurilor de producție, determinat de dialectica progresului social, de necesitatea concordanței dintre dezvoltarea forțelor de producție și caracterul relațiilor de producție, reprezintă o încununare a îndelungatei lupte revoluționare desfășurate de clasa muncitoare, sub conducerea partidului comunist, este opera istorică a întregului nostru popor.

IV.

ETAPELE PROCESULUI REVOLUȚIONAR UNITAR DE CONSTRUIRE ȘI DEZVOLTARE A NOII ORÎNDUIRI ÎN ROMÂNIA

În prima etapă — 23 August 1944—30 Decembrie 1947 — au fost îndeplinite obiectivele revoluției popular-democratice. România a participat cu toate forțele economice și militare la războiul antifascist, pînă la victoria finală asupra Germaniei hitleriste. La 6 martie 1945 a fost instaurat guvernul democratic, muncitoresc-țărănesc, iar la 30 decembrie 1947 a fost abolită monarhia și proclamată Republica, încheindu-se astfel o epocă și începînd un capitol nou în istoria poporului român.

Anul 1948 a marcat trecerea la o nouă etapă — etapa revoluției socialiste. Făurirea, în februarie 1948, a partidului unic al clasei muncitoare a asigurat forța politică conducătoare a poporului pe calea socialismului. Naționalizarea principalelor mijloace de producție, în iunie 1948, a dus la lichidarea proprietății capitaliste, a pus bazele dezvoltării socialiste a economiei românești, iar prin încheierea procesului cooperativizării agriculturii, în 1962, s-au generalizat relațiile de producție socialiste în întreaga economie.

Viața, practica revoluționară au demonstrat, atît în cadrul țării noastre, cît și pe plan mondial, rolul fundamental, hotărîtor al proprietății socialiste a întregului popor și cooperatiste, în făurirea noii orînduiri sociale. Dezvoltarea și întărirea ei continuă constituie o necesitate vitală, orice diminuare a marii proprietăți socialiste,

întoarcerea la forme de proprietate capitalistă, inclusiv la mica proprietate, este de natură să pună în pericol nu numai construirea socialismului, ci și însăși dezvoltarea economico-socială a popoarelor, bunăstarea și independența lor.

Transformările economico-sociale revoluționare înfăptuite în perioada 1948—1965 au asigurat înlăturarea exploatării omului de către om, dezvoltarea pe baze socialiste a industriei, agriculturii, a tuturor sectoarelor de activitate. În această etapă a construcției socialiste s-a desfășurat o muncă intensă, au fost învinse multe greutăți inerente unei opere de o asemenea amploare. Trebuie spus, totodată, că au fost comise o serie de greșeli și încălcări ale legalității socialiste, s-au manifestat puternice concepții străine, de subapreciere a forței și capacității poporului român, a clasei muncitoare, de denaturare a istoriei, limbii și culturii române, care au dăunat dezvoltării socialiste a patriei.

Partidul a reușit să învingă aceste greutăți, să înlăture fenomenele negative, să mobilizeze clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul popor într-un uriaș efort constructiv care a asigurat înaintarea fermă a României pe calea dezvoltării economico-sociale, consolidarea orînduirii noi, socialiste și trecerea la o etapă superioară a procesului revoluționar în țara noastră.

V.

CONGRESUL AL IX-LEA — EVENIMENT DE IMPORTANȚĂ ISTORICĂ, MOMENT DE COTITURĂ CARE A MARCAT ÎNCEPUTUL UNEI NOI EPOCI REVOLUȚIONARE ÎN ACTIVITATEA PARTIDULUI, ÎN OPERA DE FĂURIRE A SOCIALISMULUI ÎN PATRIA NOASTRĂ

În desfășurarea procesului revoluționar în țara noastră, un moment de cotitură radicală, de adevărată răscruce istorică l-a constituit Congresul al IX-lea, cînd în fruntea Partidului Comunist Român a fost ales marele fiu al neamului, eroul comunist al națiunii române moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Congresul al IX-a a făcut o profundă și exigentă analiză a primei etape a construcției socialiste și a stabilit principii și orientări de importanță fundamentală pentru transformarea revoluționară a societății românești.

Meritul nepieritor al Congresului al IX-lea, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost ruperea hotărîtă cu teoriile și practicile anacronice, cu conceptul greșit al „modelului unic" în construirea socialismului, cu ploconirea în fața unor idei străine și a unor forme de organizare a societății în contradicție cu realitățile noastre naționale, înlăturarea gîndirii dogmatice, conservatoare în toate domeniile, care împiedica desfășurarea forței revoluționare a partidului, a capacității creatoare a poporului.

Congresul al IX-lea a intrat în istorie prin proclamarea fermă a dreptului inalienabil al partidului nostru de a-și elabora de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, aplicînd în mod creator adevărurile universal-valabile, principiile socialismului științific la

condițiile concrete din România, la specificul nostru național, la realitățile și cerințele fiecărei etape istorice.

Congresul al IX-lea a pus în centrul întregii politici de construire a socialismului făurirea unei puternice baze tehnico-materiale, ca factor primordial al progresului multilateral al societății. Totodată, a fost subliniată necesitatea obiectivă a perfecționării continue a relațiilor de producție și sociale în concordanță cu dezvoltarea forțelor de producție.

Partidul a pornit de la principiul socialismului științific, potrivit căruia dezvoltarea democrației socialiste și crearea condițiilor pentru participarea largă și nemijlocită a maselor de oameni ai muncii la conducerea vieții economico-sociale reprezintă o necesitate logică a edificării noii orînduiri sociale. Această teză de importanță fundamentală și-a găsit expresia în principiul formulat și tradus cu consecvență în viață de partidul nostru : „făurirea socialismului cu poporul și pentru popor".

O importanță deosebită a avut repunerea în drepturile ei legitime a glorioasei istorii naționale, a milenarelor noastre tradiții progresiste, revoluționare, restabilirea adevărului istoric privitor la originile, formarea și dezvoltarea poporului român pe aceste meleaguri.

În spiritul orientărilor Congresului al IX-lea a fost adoptată noua Constituție care statuează largul democratism al orînduirii noastre sociale. O importanță deosebită a avut criticarea greșelilor, abuzurilor și ilegalităților comise în perioadele anterioare, măsurile luate pentru ca acestea să nu se mai repete niciodată în societatea noastră, pentru întărirea și respectarea legalității socialiste.

Congresul al IX-lea a reprezentat un moment esențial în întărirea politico-organizatorică și dinamizarea partidului nostru, în creșterea rolului său conducător în societate, în intensificarea legăturilor cu oamenii muncii, cu întregul popor, în afirmarea sa ca exponent al intereselor vitale ale națiunii.

Orientările stabilite de Congresul al IX-lea — în elaborarea cărora rolul hotărîtor l-a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu — au promovat un spirit nou în întreaga operă de construcție socialistă, au deschis cîmp larg afirmării energiilor creatoare ale poporului, au redat națiunii noastre sentimentul demnității și încrederii în forțele proprii, au cimentat unitatea sa de nezdruncinat în jurul partidului comunist.

VI.

PROFUNDELE TRANSFORMĂRI REVOLUȚIONARE ÎNFĂPTUITE ÎN SOCIETATEA ROMÂNEASCĂ ÎN PERIOADA INAUGURATĂ DE CONGRESUL AL IX-LEA ÎN DOMENIUL ECONOMIC, SOCIAL, AL ȘTIINȚEI, ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI CULTURII

Pe baza liniei generale stabilite de Congresul al IX-lea, întărită și dezvoltată de toate congresele și conferințele naționale ulterioare, a tezelor de inestimabilă valoare teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu privitoare la legea obiectivă a reproducției socialiste lărgite, partidul a pus în fața poporului obiectivul realizării unei înalte rate a acumulării, ca o condiție vitală a lichidării într-un timp cît mai scurt a rămînerii în urmă a țării și făuririi unei economii socialiste moderne. În cadrul unor largi dezbateri publice, întreaga noastră națiune a optat pentru alocarea anuală a circa o treime din venitul național în scopul creșterii și modernizării forțelor de producție, al industrializării, dezvoltării agriculturii și celorlalte ramuri ale economiei naționale.

Grăitor pentru uriașul efort constructiv desfășurat de națiunea noastră este faptul că circa 90 la sută din mijloacele fixe de care dispune azi societatea au fost create în perioada de după Congresul al IX-lea.

În efortul de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale a societății, partidul a asigurat repartizarea armonioasă a forțelor de producție în toate zonele și județele țării, creînd condiții de muncă pentru toți cetățenii, deplina egalitate în drepturi a oamenilor muncii, fără nici o deosebire, posibilități ca toți locuitorii țării să se bucure de cuceririle civilizației socialiste.

Dezvoltarea și modernizarea continuă a forțelor de producție au putut avea loc și ca urmare a lichidării concepției greșite, manifestate în perioada dinaintea Congresului al IX-lea, potrivit căreia nu trebuia dezvoltată cercetarea științifică proprie. Pe baza orientărilor Congresului al IX-lea a fost organizată o largă rețea de institute și unități de cercetare, știința devenind cu adevărat o forță de producție și, totodată, un factor de prim ordin al progresului general al societății. Dispunem de o puternică forță științifică, avem importante realizări în cercetarea științifică și tehnică, precum și programe de largă perspectivă în toate domeniile. Întregul partid și popor apreciază în mod deosebit rolul și contribuția hotărîtoare ale tovarășei Elena Ceaușescu la progresul și înflorirea științei, culturii și învățămîntului românesc, la aplicarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice moderne, în întreaga operă de edificare socialistă a patriei noastre.

Corespunzător prevederilor proiectului Programului-Directivă, România va deveni în perioada următoare — pînă la sfîrșitul mileniului al doilea și în primele decenii ale mileniului al treilea — o puternică forță a progresului tehnico-științific, cu un înalt nivel de dezvoltare în toate domeniile. De aceasta depind însuși mersul înainte al societății socialiste, crearea condițiilor pentru trecerea României la comunism.

Pornind de la legitatea concordanței între forțele de producție și relațiile de producție, partidul a luat un șir de măsuri de cea mai mare importanță pentru întărirea și perfecționarea proprietății socialiste, pentru manifestarea, în condiții superioare, a calității oamenilor muncii de proprietari colectivi ai mijloacelor de producție. S-a avut permanent în vedere că întărirea și creșterea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, reprezintă condiția esențială a dezvoltării revoluționare a societății, calea evitării apariției oricăror forme de exploatare a omului de către om.

Pe baza orientărilor Congresului al IX-lea au fost adoptate măsuri de perfecționare a sistemului de cointeresare materială a oamenilor muncii, de așezare fermă a retribuției pe principiul socialist al cantității și calității muncii. Partidul a acționat pentru lichidarea deosebirilor nejustificate între nivelul veniturilor, pentru așezarea

fermă a întregii vieți sociale pe principiile eticii și echității socialiste.

În decursul perioadei care a trecut de la Congresul al IX-lea a fost perfecționat sistemul politic, s-a asigurat democratizarea organelor de stat centrale și locale, s-a modificat legea electorală, introducîndu-se mai multe candidaturi pentru un loc de deputat, s-au creat noi organisme democratice, care asigură participarea tuturor categoriilor de oameni ai muncii la conducerea societății. Frontul Democrației și Unității Socialiste — care înmănunchează toate organizațiile de masă și obștești, uniunile și asociațiile științifice, profesionale, ale oamenilor de creație, precum și O.D.U.S., în rîndul căreia activează peste patru milioane de cetățeni care nu sînt membri ai partidului — cuprinde practic întreaga națiune, exprimă largul democratism al orînduirii noastre.

Rezultatele strălucite obținute în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea constituie cea mai convingătoare mărturie a justeței politicii generale a partidului nostru, a realismului obiectivelor sale fundamentale, a uriașei forțe transformatoare a socialismului. Totodată, ele exprimă abnegația cu care întregul popor acționează pentru transpunerea în viață a Programului partidului, ce corespunde pe deplin intereselor și năzuințelor sale vitale.

Epoca celor 24 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea — numită cu îndreptățită mîndrie de întregul popor „Epoca Nicolae Ceaușescu" — este cea mai bogată în realizări din întreaga istorie a poporului român.

VII.

STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE ROMÂNEȘTI. MARILE SUCCESE OBȚINUTE PE DRUMUL FĂURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE ÎN ROMÂNIA

În cele peste patru decenii de construcție socialistă, România s-a transformat dintr-o țară slab dezvoltată, predominant agrară, într-o țară industrial-agrară, cu un înalt nivel de civilizație.

În acest an, producția industrială va fi de circa 135 de ori mai mare decît în 1945, o creștere de 120 ori fiind realizată după Congresul al IX-lea. Avem astăzi o industrie modernă, care poate realiza produse de mare complexitate, de înaltă calitate și nivel tehnic. Producția agricolă a crescut de circa 10 ori față de 1945, din care de peste 6 ori după 1965. Avuția națională a ajuns la 5 178 miliarde lei, iar fondurile fixe productive la circa 2 700 miliarde lei. Venitul național va fi, în acest an, de 40 de ori mai mare decît în 1945 — din care o creștere de 33 ori s-a realizat după Congresul al IX-lea.

Fondul de retribuire a crescut, în perioada de după Congresul al IX-lea, de aproape 6 ori, retribuția medie de peste 3 ori, iar retribuția minimă s-a majorat de peste 3,3 ori, realizîndu-se un raport de 1 la 4,7 între veniturile mici și cele mari. Un rol important în ridicarea nivelului de trai l-au avut cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul statului, care au crescut continuu, urmînd să ajungă în anul 1990 la 14 900 lei pe o familie, față de 3 530 lei în 1965.

S-a generalizat învățămîntul de 10 ani, iar pînă la

sfîrșitul actualului cincinal va fi, practic, generalizat învățămîntul de 12 ani. S-au dezvoltat puternic rețeaua sanitară, activitatea de ocrotire a sănătății, s-au construit spitale, dispensare și alte așezăminte medicale.

În cursul lunii martie a acestui an, țara noastră a înregistrat un succes istoric — rambursarea în întregime a datoriei externe. Pentru prima dată în îndelungata sa istorie, România nu mai plătește tribut nimănui, devenind cu adevărat independentă economic și politic.

De la înălțimile la care s-a ajuns, întregul popor privește tot ceea ce s-a realizat cu îndreptățită mîndrie și cu hotărîrea fermă de a acționa pentru perfecționarea continuă a întregii activități, pentru înfăptuirea cu succes a obiectivelor stategice cuprinse în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

VIII.

REALIZĂRILE OBȚINUTE DE POPORUL ROMÂN ÎN CINCINALUL 1986—1990 ÎN ÎNFĂPTUIREA OBIECTIVULUI STRATEGIC STABILIT DE CONGRESUL AL XIII-LEA AL PARTIDULUI, DE TRECERE A ROMÂNIEI LA UN NOU STADIU DE DEZVOLTARE — CEL DE ȚARĂ SOCIALISTĂ MEDIU DEZVOLTATĂ

În actualul cincinal (1986—1990) s-au obținut noi și importante succese în toate domeniile activității economico-sociale. Au continuat dezvoltarea și modernizarea forțelor de producție, perfecționarea relațiilor sociale, a democrației muncitorești-revoluționare, s-au realizat noi progrese pe calea ridicării nivelului de trai, material și spiritual, al întregului popor. Realizările de pînă acum și prevederile pentru ultimul an al cincinalului asigură realizarea, în linii generale, a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului privind înfăptuirea obiectivului strategic de trecere a României la stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată.

Producția-marfă industrială crește, pe ansamblul cincinalului, cu circa 40 la sută. În agricultură s-au obținut producții medii anuale de peste 30 milioane tone cereale — cele mai mari din istoria țării. În investiții se realizează un volum de lucrări de circa 1 300 miliarde lei, dîndu-se în funcțiune noi și importante capacități industriale și agrozootehnice. În toate județele s-a înfăptuit un vast program de construcții de locuințe și așezăminte social-culturale.

Importante realizări s-au obținut în domeniul indicatorilor de eficiență economică : productivitatea muncii în industria republicană crește, pe ansamblul cincinalului, cu peste 35 la sută. S-a asigurat sporirea rentabilității produselor și a eficienței fondurilor fixe.

Aceste succese au făcut posibilă creșterea, față de anul 1985, cu peste 10 la sută a retribuției reale a oamenilor muncii. Pensiile au sporit în medie cu 8 la sută, iar pensiile mici cu peste 40 la sută. Un succes deosebit îl constituie, de asemenea, stabilitatea prețurilor și tarifelor, al căror indice s-a situat sub cel planificat. A fost extinsă baza materială a științei, învățămîntului și culturii, s-a îmbunătățit asistența medicală.

În această perioadă s-a intensificat participarea României la diviziunea internațională a muncii, s-au dezvoltat colaborarea și cooperarea cu țările membre ale C.A.E.R., cu celelalte țări socialiste, cu toate statele lumii.

În activitatea economico-socială s-au manifestat și lipsuri, greutăți, nu totul a mers ușor. Dar ceea ce s-a realizat demonstrează forța și vitalitatea economiei noastre socialiste, justețea liniei politice generale a partidului de făurire a noii orînduiri, hotărîrea întregului popor de a o transpune în viață. Este deosebit de semnificativ că toate realizările au fost obținute în condițiile unor grave instabilități economice mondiale, care au afectat practic toate țările, îndeosebi pe cele în curs de dezvoltare.

Succesele dobîndite în actualul cincinal creează baza trainică pentru ridicarea patriei pe noi și noi trepte de progres și civilizație.

IX.

TRECEREA ROMÂNIEI LA FĂURIREA ETAPEI SUPERIOARE A SOCIETĂȚII SOCIALISTE. OBIECTIVELE PRINCIPALE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE ÎN VIITORUL CINCINAL ȘI ÎN PERSPECTIVĂ, PÎNĂ ÎN ANUL 2000 ȘI ÎN PRIMUL DECENIU AL MILENIULUI AL TREILEA. ÎNFĂPTUIREA PROGRAMELOR DE DEZVOLTARE INTENSIVĂ, DE PERFECȚIONARE A ORGANIZĂRII ȘI MODERNIZARE A INDUSTRIEI ȘI A CELORLALTE RAMURI, PE BAZA CELOR MAI NOI CUCERIRI ALE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII

România se va înscrie în deceniul următor în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, pe planul relațiilor de producție și al soluționării problemelor sociale, țara noastră fiind deja înaintea țărilor capitaliste dezvoltate.

Conform prevederilor înscrise în proiectul Programului-Directivă al celui de-al XIV-lea Congres, partidul nostru va acționa, în viitorul cincinal, în perioada pînă în anul 2000 și primul deceniu al mileniului trei, pentru continuarea dezvoltării armonioase a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție, a tuturor raporturilor sociale, realizarea unei noi calități a muncii și vieții, întărirea democrației muncitorești-revoluționare, participarea tuturor cetățenilor la conducerea societății, manifestarea deplină a personalității umane.

În cel de-al 9-lea plan cincinal, în centrul preocupărilor se vor afla dezvoltarea intensivă a economiei naționale, înfăptuirea programelor de modernizare a producției, realizarea unei noi calități a muncii în toate domeniile — ca cerință esențială pentru trecerea la cea de-a doua fază a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

Producția-marfă industrială urmează să crească, în ansamblu, cu circa 30—35 la sută. Se va dezvolta puternic baza proprie de materii prime și materiale, de resurse

energetice. Va fi continuat procesul de dezvoltare a industriei prelucrătoare, acordîndu-se prioritate sectoarelor de vîrf. Va crește mai rapid productivitatea muncii, se vor reduce consumurile, se vor diminua costurile, se vor ridica rentabilitatea fiecărui produs, precum și venitul național pe unitatea de fonduri fixe.

Producția globală agricolă va spori cu 20—25 la sută, pe baza folosirii raționale a fondului funciar și creșterii potențialului productiv al pămîntului. Se vor generaliza producțiile mari, realizîndu-se, pînă în anii 2000—2005, o producție agricolă stabilă de cel puțin 40—45 milioane tone cereale anual. Agricultura va asigura satisfacerea cerințelor economiei naționale și aprovizionarea populației la nivelul cerințelor științifice de consum.

Politica în domeniul investițiilor — care se vor ridica în cincinalul viitor la 1 600—1 700 miliarde lei — va permite modernizarea mijloacelor de muncă, dotarea unităților cu cele mai perfecționate utilaje, aplicarea largă a tehnologiilor avansate. Din volumul investițiilor, circa 250 de miliarde lei vor fi alocați în agricultură, îndeosebi pentru finalizarea programului național de îmbunătățiri funciare, iar circa 250 miliarde lei pentru înfăptuirea programului de dezvoltare și modernizare a localităților patriei.

La baza activității în toate ramurile economiei vor sta cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Aceasta presupune o concentrare și mai puternică a cercetării în domeniile fundamentale ale progresului, România devenind în deceniul următor o puternică forță a științei, învățămîntului și culturii. Pe baza programelor elaborate sub conducerea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cercetarea va fi orientată în direcția modernizării industriei, sporirii producțiilor agricole și zootehnice, dezvoltării tuturor domeniilor vieții economice și sociale. În cincinalul viitor se va asigura pregătirea profesională a circa 2 milioane de persoane.

Menținerea unei rate a acumulării de 28—30 la sută pe ansamblul perioadei 1991—2000 va asigura resursele necesare atît dezvoltării intensive a economiei, cît și ridicării nivelului de trai al poporului.

Va avea loc o îmbunătățire continuă a condițiilor de muncă și viață pentru toți cetățenii, urmînd ca populația activă să ajungă, în 1995, la 12 milioane, iar numărul personalului muncitor la 8 180 000—8 240 000, respectiv circa

68 la sută din populația activă. Retribuția medie reală va spori în 1995, comparativ cu 1990, cu 5—8 la sută, iar veniturile totale ale țărănimii cooperatiste, de asemenea, cu 5—8 la sută. Se va asigura, pînă în anul 2000, un raport de circa 1 la 4,5 între retribuțiile mici și cele mari. La stabilirea nivelului minim trebuie să avem în vedere ca fiecare om al muncii să-și poată asigura o viață demnă, civilizată, corespunzător cerințelor științific determinate. De aceste cerințe trebuie să se țină seama, în mod corespunzător, la stabilirea pensiilor mici. Va fi menținută, în continuare, stabilitatea prețurilor.

Învățămîntul va fi legat mai strîns de cerințele economiei naționale, se va dezvolta sistemul de asistență sanitară, va fi perfecționată activitatea culturală, se vor face pași importanți pe calea apropierii condițiilor de muncă și viață ale locuitorilor de la sate de cele de la orașe.

În cel de-al 9-lea cincinal, prin construirea a 700 000 apartamente din fondurile statului, în mediul urban va fi rezolvată problema locuințelor. Se prevede, totodată, realizarea de către locuitorii comunelor a unui număr important de case în cadrul programelor de dezvoltare și sistematizare a localităților.

România va dezvolta relațiile economice și tehnico-științifice internaționale, va participa tot mai activ la diviziunea internațională a muncii. Încă din acest cincinal se va trece la o cooperare mai intensă în realizarea unor obiective industrial-agrare cu alte țări, pe baza principiului avantajului reciproc.

Proiectînd astfel viitorul României, partidul nostru subliniază că fizionomia societății socialiste multilateral dezvoltate se deosebește profund, prin conținutul ei, de societatea capitalistă dezvoltată de astăzi. Orînduirea capitalistă nu a rezolvat și nu poate rezolva problemele fundamentale ale omului, ale popoarelor. Nivelul atins de capitalismul contemporan, apreciat doar după criteriul venitului mediu pe locuitor, ascunde mari discrepanțe între condițiile de viață ale săracilor, care devin tot mai mulți și tot mai săraci, și cele ale grupului restrîns de bogați, care devin tot mai bogați. În realitate, venitul național al țărilor capitaliste dezvoltate aparține în cea mai mare parte unui mic număr de membri ai societății, în timp ce marea majoritate nu dispune nici de strictul necesar. Țările capitaliste și-au dezvoltat forțele de producție atît ca

urmare a exploatării maselor muncitoare proprii, cît și prin asuprirea și jefuirea altor popoare, prin politica colonialistă și neocolonialistă.

Propunîndu-și țeluri cu totul diferite, punînd în centrul preocupărilor omul, cerințele sale la viață materială și spirituală, socialismul va înfățișa lumii materializarea unei viziuni noi, superioare, despre civilizație, despre relațiile dintre oameni și destinul omului în societate.

Partidul nostru pornește de la principiul că nivelul de viață și civilizație al unui popor nu poate fi apreciat numai după indicatori materiali cantitativi — desigur, importanți — ci după totalitatea condițiilor de viață, muncă, învățămînt și cultură asigurate maselor largi populare. Nivelul consumului de bunuri constituie o latură însemnată, dar numai o latură a unei vieți cu adevărat libere și demne.

Conceptul de țară socialistă multilateral dezvoltată înglobează, în afara progresului și modernizării producției materiale, sfere de cea mai mare importanță pentru existența oamenilor muncii, cum sînt : perfecționarea relațiilor de producție și sociale, realizarea unei înalte calități a muncii, soluționarea cerințelor generale fundamentale ale maselor, înfăptuirea drepturilor și libertăților cetățenești, participarea democratică a cetățenilor la conducerea țării, crearea unui om nou înaintat, a unui nou mod de gîndire și comportament al membrilor societății.

Introducerea tehnicii moderne, a cuceririlor științei, care în capitalism duce la azvîrlirea în stradă a milioane de muncitori, la creșterea șomajului, în socialism ridică munca pe o treaptă calitativ superioară. În spiritul principiilor socialismului științific, partidul nostru proclamă munca socială ca un drept fundamental al omului, ca factor hotărîtor al afirmării și dezvoltării personalității umane.

În ce privește aprecierea perspectivei dezvoltării consumului, se impune luarea în considerare a limitelor resurselor naturale. În faza superioară a socialismului vor fi asigurate satisfacerea științific determinată a cerințelor, un consum rațional pentru toți membrii societății. Socialismul își propune să asigure toate condițiile care să dea omului sentimentul deplin al demnității și libertății.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate se va realiza pe temelia de nezdruncinat a principiilor de

egalitate şi echitate între oameni, în spiritul eticii socialiste. Cerinţele cetăţeanului se vor satisface nu numai pe baza veniturilor individuale, ci şi pe calea sporirii rolului cheltuielilor sociale, crescînd ponderea problemelor de civilizaţie şi cultură rezolvate de societate. În această sferă intră perfecţionarea învăţămîntului gratuit pentru toţi fiii patriei, soluţionarea problemei locuinţelor şi a ocrotirii sănătăţii, stimularea creşterii demografice, sprijinirea familiilor cu mai mulţi copii, lichidarea deosebirilor între munca fizică şi cea intelectuală, ridicarea gradului de civilizaţie al tuturor localităţilor patriei, intensificarea vieţii cultural-artistice, lărgirea orizontului de înţelegere şi cunoaştere al maselor, ridicarea conştiinţei întregului popor.

PERFECŢIONAREA SISTEMULUI DE CONDUCERE, PLANIFICARE ŞI ORGANIZARE A ÎNTREGII ACTIVITĂŢI DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A PATRIEI

În ultimele două decenii şi jumătate partidul nostru a acţionat continuu pentru perfecţionarea întregii activităţi de conducere şi planificare, corespunzător cerinţelor fiecărei etape istorice. S-a pornit de la principiul că formele de conducere şi planificare nu sînt date o dată pentru totdeauna, ci trebuie perfecţionate continuu, în raport cu dezvoltarea forţelor de producţie.

Întreaga viaţă economico-socială din ţara noastră este organizată pe principiile autoconducerii şi autogestiunii muncitoreşti. Cu 20 de ani în urmă au fost create consiliile oamenilor muncii, au fost instituţionalizate adunările generale. S-au constituit, de asemenea, consilii judeţene şi naţionale şi s-a trecut la organizarea periodică a congreselor oamenilor muncii din industrie, din agricultură, din domeniul ştiinţei şi învăţămîntului, precum şi al educaţiei şi culturii, care adoptă decizii în problemele fundamentale ale activităţii economico-sociale.

Viaţa a demonstrat justeţea acestui original sistem de autoconducere democratică. În acelaşi timp, practica a evidenţiat faptul că dezvoltarea ţării poate avea loc numai în condiţiile conducerii unitare a economiei naţionale. Elaborarea planurilor de către unităţi, adoptarea lor de către consiliile oamenilor muncii şi adunările generale au la bază obiectivele planului naţional unic de dezvoltare. Conducerea unitară a activităţii economice şi sociale pe baza

planului național unic asigură îmbinarea intereselor fiecărui colectiv cu interesele generale ale societății. Renunțarea la conducerea dezvoltării economico-sociale pe baza planului unic nu poate duce decît la dezorganizarea activității, la apariția unor contradicții cu repercusiuni grave asupra societății socialiste. Legile obiective nu pot acționa de la sine, ele trebuie aplicate în mod conștient, corespunzător condițiilor sociale și economice din fiecare țară. Cu cît se va amplifica și diversifica viața economico-socială, cu atît mai mult se va impune asigurarea conducerii societății într-o concepție unitară.

În activitatea de conducere și planificare trebuie îmbinat armonios rolul organelor centrale, în primul rînd al ministerelor, cu răspunderea și atribuțiile centralelor și întreprinderilor. Partidul nostru a criticat confundarea autoconducerii și autofinanțării cu posibilitatea de a se cheltui și consuma fără să se dea socoteală statului și poporului. Autoconducerea democratică și autogestiunea trebuie să ducă la întărirea ordinii și disciplinei în producție, în activitatea economico-financiară, la gospodărirea cu maximum de eficiență a mijloacelor încredințate fiecărui colectiv.

Sînt necesare ridicarea la un nivel tot mai înalt a autofinanțării, reducerea la strictul necesar a circulației bănești, precum și lichidarea creditelor suplimentare pentru acoperirea pierderilor unor întreprinderi.

Buna desfășurare a activității economico-sociale impune întărirea și mai puternică a răspunderii organelor de conducere — a Consiliului de Miniștri, a consiliilor de conducere ale ministerelor și ale celorlalte organisme centrale, a consiliilor oamenilor muncii din centrale și întreprinderi. Este necesară, de asemenea, întărirea controlului asupra realizării planurilor și programelor și, în acest cadru, exercitarea controlului oamenilor muncii din toate sectoarele.

XI.

ÎNFĂPTUIREA NEABĂTUTĂ A PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ, DE ORGANIZARE A TERITORIULUI ȘI DE MODERNIZARE A TUTUROR LOCALITĂȚILOR PATRIEI

Cincinalul 1991—1995 va marca o importantă etapă în dezvoltarea economico-socială a județelor, ale căror programe constituie părți integrante ale planului național unic. Va fi continuată politica de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. Se va realiza un volum de activitate economică pe locuitor de cel puțin 100 000 lei.

Un obiectiv de seamă îl constituie înfăptuirea neabătută a programului de dezvoltare și modernizare a tuturor localităților patriei și de organizare a teritoriului. Adoptată în anul 1968, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Socialiste România a determinat una dintre cele mai importante acțiuni novatoare în societatea noastră. În prezent, peste 53 la sută din populație locuiește în municipii și orașe, iar circa 47 la sută în comune.

În cincinalul 1991—1995, în municipii și orașe se vor asigura dezvoltarea și utilizarea deplină a capacităților de producție, inclusiv a celor din industria mică și celelalte ramuri. Se vor realiza o densitate optimă a construcțiilor, organizarea cît mai rațională a lucrărilor edilitare, transporturilor, funcționarea în bune condiții a rețelelor de învățămînt, sănătate și cultură.

În comune se vor dezvolta mai puternic agricultura și unele activități industriale, îndeosebi mica industrie. Se vor perfecționa învățămîntul, asistența sanitară, rețeaua comercială, vor fi dezvoltate activitățile cultural-sportive, asigurîndu-se condiții de viață cît mai apropiate de cele din orașe — una din cerințele fundamentale ale progresului socialist.

XII.

CREȘTEREA ROLULUI STATULUI, AL ORGANISMELOR DEMOCRAȚIEI MUNCITOREȘTI-REVOLUȚIONARE, ÎNFĂPTUIREA CONSECVENTĂ A PRINCIPIULUI EDIFICĂRII SOCIALISMULUI CU POPORUL ȘI PENTRU POPOR

În procesul conducerii democratice a societății, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, statul nostru a parcurs un drum lung de perfecționare neîntreruptă a funcțiilor sale. În definirea conținutului și caracterului puterii de stat, partidul nostru a renunțat, cu mulți ani în urmă, la noțiunea de dictatură a proletariatului, apreciind că aceasta nu corespunde conținutului real, de clasă, al statului socialist, nu exprimă esența lui democratică. Vechiul concept a fost înlocuit cu cel de stat al democrației muncitorești-revoluționare, care oglindește în mod just conținutul de clasă al puterii în societatea noastră. Corespunzător acestei concepții, s-a creat un sistem politic unic în felul său, care asigură participarea democratică a maselor la exercitarea puterii în stat, la conducerea societății, înfăptuirea principiului fundamental al făuririi socialismului cu poporul și pentru popor.

Partidul nostru apreciază că statul socialist își păstrează și își va păstra încă multă vreme rolul în societatea socialistă. Ideile și opiniile privind diminuarea rolului statului în construcția socialismului sînt profund greșite, de natură să supună societatea acțiunii distructive a factorilor stihinici, să determine apariția unor grave perturbări în dezvoltarea economico-socială, cu consecințe nefaste asupra construcției socialismului.

În perspectiva creșterii complexității vieții economico-sociale, statul socialist va îmbrăca forme superioare de organizare, dobîndind noi funcții, însușiri și atribuții. Se va perfecționa activitatea de planificare, conducere și organizare a diferitelor sectoare și compartimente ale societății. În cadrul adîncirii colaborării dintre organele statului și organismele democrației muncitorești-revoluționare, va avea loc procesul de transformare a statului într-un organism democratic cu totul nou.

În orice stadiu al existenței umane, pe orice treaptă a organizării sociale, societatea va dispune de organisme de conducere unitară a vieții publice. Cu atît mai greu se poate presupune că în comunism, cînd se vor dezvolta la maximum atît forțele de producție, cît și formele de activitate democratică a maselor, relațiile sociale se vor putea desfășura anarhic.

Și în teorie, și în practică, în lumea contemporană se confruntă două orientări diametral opuse — aceea a statului socialist, în care puterea aparține poporului, și a statului capitalist, prin care monopolurile, minoritatea exploatatoare domină poporul. Nu se poate concepe ca statul socialist să împrumute forme tipice orînduirii capitaliste, depășite din punct de vedere istoric și condamnate dispariției, ci trebuie să se perfecționeze continuu, în spiritul noilor legități ale dezvoltării sociale.

Partidul nostru consideră că teza revenirii în socialism la sistemul pluripartit este greșită și profund dăunătoare, ea deschizînd calea reîntoarcerii la formele anacronice ale sistemului politic capitalist. Viața demonstrează că în condițiile noi, create după dispariția claselor exploatatoare, existența unui partid unic al clasei muncitoare și întărirea unității poporului în jurul partidului reprezintă o necesitate istorică obiectivă. Sistemul larg al democrației socialiste asigură pe deplin posibilitatea și cadrul exprimării libere a opiniilor oamenilor muncii, participarea efectivă a tuturor categoriilor sociale la elaborarea politicii interne și externe a țării, la conducerea societății.

Transpunîndu-se în viață principiul fundamental al partidului nostru de făurire a socialismului cu poporul și pentru popor, va căpăta o amploare tot mai mare dialogul cu oamenii muncii, participarea maselor la conducerea vieții economico-sociale, se va intensifica activitatea tuturor organizațiilor și organismelor democratice înmănun-

cheate în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, care exprimă în mod dialectic unitatea în diversitate a întregii noastre societăți socialiste.

Partidul nostru va acționa pentru perfecționarea continuă a organelor de stat centrale, asigurînd o justă reprezentare în cadrul lor a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, și în primul rînd a clasei muncitoare, clasa conducătoare a societății.

Un rol tot mai important vor avea organele locale ale puterii de stat, care trebuie să-și întărească permanent legăturile cu masele, să asigure participarea activă a acestora la întreaga activitate economico-socială. Consiliile populare vor trebui să-și sporească răspunderea în ridicarea economico-socială a orașelor și comunelor în spiritul autoconducerii și autogestiunii, să acționeze pentru dezvoltarea industriei, industriei mici, agriculturii, serviciilor, educației și culturii, astfel ca toate localitățile să devină centre puternice, demne de societatea socialistă și comunistă.

Se va perfecționa legislația democrației noastre muncitorești-revoluționare, toate compartimentele societății vor funcționa exclusiv pe baza legilor, în spiritul ordinii, disciplinei și democrației.

Pornind de la cerințele apărării integrității și independenței patriei, partidul va acorda atenția corespunzătoare întăririi capacității de apărare a patriei. Armata va avea în continuare un rol de cea mai mare importanță în apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului, a independenței și suveranității naționale, a societății noastre socialiste. În spiritul concepției partidului nostru, potrivit căreia apărarea patriei constituie cauza întregii națiuni, se vor întări colaborarea și cooperarea forțelor armate cu gărzile patriotice, detașamentele de pregătire militară a tineretului, cu celelalte formațiuni de apărare.

În același timp, trebuie să se reducă la strictul necesar nivelul înarmărilor și cheltuielilor militare. În ce privește apartenența la Tratatul de la Varșovia, România va acționa pentru dezvoltarea și perfecționarea colaborării cu armatele țărilor din acest Tratat, pronunțîndu-se în același timp pentru desființarea concomitentă a celor două blocuri militare. Dar, în orice condiții, colaborarea cu armatele țărilor socialiste va constitui un factor important al apărării independenței naționale.

De asemenea, organele de securitate și miliție vor asigura, în strînsă legătură cu masele populare, apărarea intereselor poporului nostru, a cuceririlor revoluționare, a securității statului și ordinii de drept, a avuției naționale, a legalității socialiste. Se va acționa pentru perfecționarea activității organelor de justiție și procuratură, chemate să vegheze la respectarea strictă a legilor țării. În această direcție, un rol sporit vor avea adunările generale ale oamenilor muncii, consiliile și comisiile de judecată, în competența cărora trebuie să intre, în afară de cazurile grave, judecarea tuturor abaterilor de la normele de muncă și conviețuire socială. Acționînd împreună cu organele de stat, ele pot și trebuie să devină o forță puternică a justiției democratice a întregului popor. Poporul însuși trebuie să administreze pedeapsa împotriva tuturor celor care pun în pericol socialismul, independența și suveranitatea țării.

XIII.

ORGANIZAȚIILE DE MASĂ ȘI OBȘTEȘTI — FACTOR DE IMPORTANȚĂ DEOSEBITĂ ÎN SISTEMUL DEMOCRAȚIEI MUNCITOREȘTI-REVOLUȚIONARE

În construcția socialismului un rol de seamă revine organizațiilor de masă și obștești — parte componentă a democrației noastre muncitorești-revoluționare, care asigură participarea tuturor categoriilor de oameni ai muncii la viața social-politică.

Sindicatele, în calitate de reprezentante ale oamenilor muncii — proprietari colectivi ai mijloacelor de producție, producători și beneficiari —, au îndatorirea de a acționa pentru gospodărirea cu înaltă exigență și competență a avuției sociale, pentru desfășurarea în cele mai bune condiții a activității tuturor întreprinderilor și instituțiilor. Sarcini de seamă revin sindicatelor în perfecționarea pregătirii profesionale a clasei muncitoare, a oamenilor muncii, în soluționarea, în spiritul politicii partidului, a problemelor de viață ale acestora, în educația lor socialistă, revoluționară.

Uniunea Tineretului Comunist, organizațiile studențești, de pionieri și șoimi ai patriei au datoria să acționeze cu mai multă hotărîre în direcția pregătirii temeinice pentru muncă și viață a tinerilor, a înarmării acestora cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, cu concepția revoluționară despre lume și viață a partidului nostru. Formarea tineretului într-un spirit revoluționar, combativ, dezvoltarea conștiinței sale patrio-

tice, a devotamentului nemărginit față de cauza socialismului și comunismului, a hotărîrii de a face totul pentru înflorirea patriei constituie o sarcină de onoare a tuturor organizațiilor de tineret și copii.

Organizația femeilor trebuie să-și aducă o contribuție sporită la afirmarea plenară a maselor de femei în întreaga viață a societății, la creșterea rolului lor în înfăptuirea politicii partidului, în educația tinerei generații, în buna gospodărire a proprietății socialiste, în ridicarea nivelului de civilizație al națiunii noastre. Va trebui să se acorde mai multă atenție promovării în munci de conducere a unui număr mai mare de femei.

Îndatoriri de seamă revin, de asemenea, organizațiilor cooperatiste, tuturor organizațiilor de masă și obștești care trebuie să-și facă simțită prezența tot mai activ în participarea democratică a oamenilor muncii la înfăptuirea obiectivelor politicii partidului, la construirea socialismului.

XIV.

DEZVOLTAREA NAȚIUNII SOCIALISTE, ÎNFĂPTUIREA DEPLINEI EGALITĂȚI ÎN DREPTURI A TUTUROR CETĂȚENILOR ROMÂNIEI

Societatea noastră socialistă asigură afirmarea deplină a noilor caracteristici, superioare, ale națiunii. Partidul va acționa și în viitor pentru întărirea națiunii socialiste, pentru accentuarea caracteristicilor ei determinate de natura orînduirii sociale bazate pe proprietatea socialistă, pe unitatea de interese economice și politice a tuturor categoriilor de oameni ai muncii. Națiunea socialistă se va manifesta cu putere ca factor de unire și dinamizare a poporului în construcția socialismului, de ridicare a conștiinței patriotice revoluționare a maselor, de apărare a libertății, independenței și suveranității naționale a României socialiste.

România este un stat național unitar. Împrejurările dezvoltării istorice au făcut ca pe teritoriul locuit de poporul român să se așeze din vechi timpuri și populații de alte naționalități. Continuînd politica promovată întotdeauna de partidul nostru împotriva discriminărilor naționale de orice fel, socialismul a rezolvat în mod principial și definitiv problema egalității în drepturi a oamenilor muncii, fără nici o deosebire.

Fie că sînt români sau de altă origine națională, toți oamenii muncii sînt cetățeni ai Republicii Socialiste România și se bucură în mod egal de drepturile și libertățile prevăzute în Constituția țării, își exercită rolul și atribuțiile ce decurg din calitatea lor de proprietari ai

mijloacelor de producție, ai întregii avuții sociale. Cetățenii români de alte naționalități au posibilitatea să folosească limba proprie, dispun de școli, instituții de cultură și artă, tipărituri de toate felurile și, în același timp, sînt reprezentați, în mod proporțional cu ponderea lor numerică în societate, în toate organele de conducere, atît centrale cît și locale, în organismele democrației muncitorești-revoluționare. Oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, muncesc umăr la umăr și acționează pe toate planurile într-o deplină unitate pentru progresul economico-social general, pentru făurirea socialismului și comunismului pe pămîntul României.

Întărirea continuă a unității întregului popor este o condiție esențială a mersului nostru înainte și, de aceea, este necesară combaterea fermă a naționalismului și șovinismului, a oricăror încercări de propagare a vechilor concepții și mentalități promovate de clasele exploatatoare pentru dezbinarea oamenilor muncii.

Partidul nostru respinge cu hotărîre teza potrivit căreia un stat poate să-și aroge răspunderea pentru soarta cetățenilor care trăiesc în altă țară, pe considerente naționale. O asemenea teză, profund greșită, servește în realitate unor scopuri și politici revizioniste, constituie încercări de amestec inadmisibil în treburile interne ale altei țări, de împiedicare a dezvoltării ei economico-sociale. Răspunderea pentru soluționarea problemelor cetățenilor de alte naționalități revine în întregime statului pe teritoriul căruia trăiesc și muncesc aceștia, și nimeni din afară nu se poate erija în arbitru sau mentor, invocînd așa-zisa grijă față de problemele de viață ale acestora. Atît prezentul, cît și viitorul cetățenilor de altă origine națională sînt indisolubil legate de prezentul și viitorul întregului popor.

XV.

SCHIMBĂRILE PROFUNDE ÎN STRUCTURA SOCIALĂ A ȚĂRII ; OMOGENIZAREA SOCIETĂȚII NOASTRE SOCIALISTE

Dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea relațiilor de producție și sociale au determinat și determină profunde transformări revoluționare în structura socială a țării noastre.

Clasa muncitoare, clasa cea mai numeroasă și înaintată a societății, își exercită cu cinste rolul conducător în societate, reprezintă garanția principală a înfăptuirii socialismului și comunismului. Partidul nostru va asigura ca întreaga clasă muncitoare să-și lărgească necontenit orizontul de cunoștințe, nivelul pregătirii profesionale, tehnice și culturale, să se ridice la nivelul unei clase muncitoare intelectuale, să se afirme, în continuare, cu și mai multă putere, ca o clasă revoluționară, înaintată din toate punctele de vedere.

Țărănimea — aliată principală a clasei muncitoare — a devenit o clasă socială nouă, tot mai omogenă, care, deși ca pondere numerică a scăzut și va continua să scadă, are în continuare un rol deosebit de important în viața social-politică a țării, în procesul producției materiale, în conducerea generală a statului, a societății. Țărănimea își va ridica în viitor nivelul de pregătire profesional și cultural-științific, beneficiind, ca întregul popor, de generalizarea învățămîntului de 12 ani.

Ca urmare a puternicei dezvoltări a științei, învățămîntului și culturii, o pondere deosebită a căpătat în societatea

noastră intelectualitatea. Nemaiexistînd clase exploatatoare, practic întreaga intelectualitate provine din rîndul muncitorilor și țăranilor, al oamenilor muncii. Intelectualitatea reprezintă o puternică forță socială și ea va avea un rol tot mai important atît în producția materială și spirituală, cît și în întreaga viață politică și socială.

În procesul trecerii la faza superioară a societății socialiste multilateral dezvoltate, va avea loc o apropiere între toate clasele și categoriile sociale, accentuarea procesului de omogenizare a societății, de făurire a poporului unic muncitor. Aceasta necesită preocuparea constantă a partidului și statului pentru asigurarea concordanței continue dintre forțele de producție și relațiile de producție și sociale, perfecționarea organizării și conducerii, pe baze științifice, a întregii societăți.

XVI.

CREȘTEREA TOT MAI PUTERNICĂ A ROLULUI CONDUCĂTOR AL PARTIDULUI — CENTRUL VITAL AL ÎNTREGII NAȚIUNI

Întreaga experiență a luptei pentru răsturnarea vechii orînduiri, a cuceririi puterii și edificării noii orînduiri în România a demonstrat și demonstrează că existența și afirmarea rolului conducător al partidului politic al clasei muncitoare, înarmat cu o concepție clară, bazată pe teoria socialismului științific, cu un program științific și care exprimă interesele, aspirațiile și voința poporului, constituie o necesitate imperioasă a desfășurării procesului revoluționar, o legitate obiectivă a construcției socialismului și comunismului.

Afirmarea rolului conducător al Partidului Comunist Român în societatea românească, recunoașterea acestui rol de către întregul popor și consacrarea sa în însăși Constituția țării sînt rezultatul unui proces istoric obiectiv. Partidul nostru și-a dovedit în toate împrejurările calitățile revoluționare, forța organizatorică, transformatoare, justețea politicii sale de clasă.

În frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul nostru și-a demonstrat pe deplin capacitatea de a conduce poporul român, în condițiile deosebit de complexe ale vieții internaționale contemporane, pe drumul progresului, al socialismului, al libertății și independenței naționale.

În perioada care a trecut de la Congresul al XIII-lea, partidul, organele sale de conducere au desfășurat o in-

tensă activitate organizatorică și politică. Au fost adoptate o serie de măsuri pentru perfecționarea organizării partidului, lărgirea democrației interne de partid și întărirea disciplinei, s-a îmbunătățit sistemul de promovare a cadrelor, de alegere a organelor de partid centrale și locale. S-au întărit rolul și răspunderea organizațiilor de partid, ale tuturor comuniștilor în elaborarea politicii interne și externe a Partidului Comunist Român. Astăzi, Partidul Comunist Român cuprinde în rîndurile sale peste 3 800 000 de membri, din care peste 55 la sută sînt muncitori, ceea ce relevă caracterul său de partid al clasei muncitoare.

Înfăptuirea marilor obiective de viitor impune creșterea, în continuare, a rolului conducător al partidului. În calitate de centru vital al națiunii, partidul acționează nu deasupra societății, ci dinăuntrul ei, își îndeplinește rolul conducător prin organizațiile sale, prin masa comuniștilor. Îndeplinirea cu succes a misiunii sale istorice cere partidului să-și asume răspunderea directă pentru înfăptuirea tuturor planurilor și programelor dezvoltării economico-sociale.

Viața demonstrează caracterul profund eronat și dăunător al tezei potrivit căreia, în condițiile actuale ale dezvoltării construcției socialiste, nu mai este necesar ca partidul comunist să-și exercite rolul conducător în societate. Teoriile despre așa-zisa diminuare a rolului conducător al partidului sînt de natură să lipsească societatea de forța politică cea mai conștientă, cea mai înaintată, înarmată cu concepția științifică despre lume și viață, capabilă să unească și să organizeze toate forțele națiunii. Dacă partidul comunist nu își mai asumă răspunderea pentru realizarea programului său revoluționar, în societate se creează un vid politic care, neîndoios, este umplut de alte forțe.

Partidul comunist nu poate să împartă, cu atît mai puțin să renunțe, la rolul său de forță politică conducătoare a societății, fără riscul periclitării grave a înseși cauzei socialismului, a intereselor vitale ale poporului. Tezele potrivit cărora partidul trebuie să cedeze o parte din atribuțiile și răspunderile sale sau să se lase înlocuit de alte forțe politice nu au nimic comun cu teoria revoluționară a clasei muncitoare, cu principiile socialismului științific, sînt, în fond, teze capitularde, lichidatoriste, pe care partidul nostru le respinge în modul cel mai hotărît.

Intensificînd atacurile împotriva partidelor comuniste, cercurile reacționare din țările capitaliste acționează în actualele împrejurări — ca și în trecut — sub lozinca creării mai multor partide, pentru lichidarea partidelor comuniste. Viața demonstrează că nu poate exista altă forță care să îndeplinească rolul vital al partidului comunist.

De asemenea, partidul nostru apreciază ca extrem de dăunătoare concepțiile potrivit cărora partidul trebuie să renunțe la caracterul revoluționar și să devină un partid al reformelor. A renunța la calea revoluționară în epoca celor mai mari și profunde transformări sociale și revoluții în cunoașterea umană înseamnă a ignora înseși legitățile obiective ale dezvoltării societății. În toate împrejurările, partidul clasei muncitoare trebuie să-și păstreze spiritul revoluționar, să se manifeste ca un partid al înnoirilor revoluționare, al promovării noului, a tot ceea ce este progresist, înaintat în gîndirea și practica socială.

Conceptul privind dispariția, în perspectivă istorică, a partidului comunist, enunțat de clasicii socialismului științific, are în vedere procesul legic al trecerii la societatea fără clase, al ridicării conștiinței ideologice și politice a întregii națiuni la nivelul partidului însuși. Continuarea procesului revoluționar face ca existența partidului unic al clasei muncitoare, întărirea rolului său politic conducător, dezvoltarea largă a legăturii organice cu poporul, cu celelalte organisme ale democrației muncitorești-revoluționare să constituie o necesitate obiectivă în construcția socialismului. Fără îndoială, în viitor va evolua și se va transforma și activitatea partidului comunist, dar se poate afirma, fără nici o teamă de a greși, că cerința promovării în societate a concepției revoluționare despre lume și viață nu va dispărea niciodată.

Creșterea răspunderii organelor și organizațiilor de partid nu vine în contradicție cu dezvoltarea democrației socialiste, organele de partid nu trebuie să înlocuiască organele de stat sau organismele democratice. Dimpotrivă, cadrele de partid, comuniștii trebuie să acționeze pentru ridicarea la un nivel și mai înalt a activității organismelor statului, ale democrației muncitorești-revoluționare, răspunzînd de activitatea lor atît în fața partidului, cît și în fața organelor democratice din care fac parte. În felul acesta se asigură împletirea dialectică a rolului conducător

al partidului cu creșterea răspunderii și rolului organelor de stat, ale organismelor democratice.

Trecerea la etapa superioară a societății socialiste multilateral dezvoltate cere perfecționarea și dinamizarea continuă a activității organelor și organizațiilor de partid, aplicarea fermă a principiilor și prevederilor statutului, ale democrației și disciplinei de partid, ridicarea continuă a nivelului muncii organizatorice, a controlului de partid, a răspunderii revoluționare a comuniștilor pentru întreaga activitate economică, socială și politică.

Trebuie să păstrăm permanent caracterul muncitoresc al partidului, atît în ce privește ponderea muncitorilor în partid, cît și promovarea în conducerea organizațiilor și organelor de partid a activiștilor din rîndul muncitorilor.

Sînt necesare aplicarea fermă a politicii de cadre a partidului, a principiilor promovării pe bază de concurs și prin rotație, ridicarea nivelului de cunoștințe al activului, al cadrelor de jos pînă sus, atît în domeniul pregătirii tehnice, profesionale, cît și în problemele de conducere, aprofundarea legităților și proceselor dezvoltării economico-sociale.

Un rol de prim ordin în accelerarea mersului nostru înainte au promovarea în întreaga activitate a partidului, în ansamblul societății, a criticii și autocriticii revoluționare, a atitudinii intransigente față de fenomenele negative, tragerea la răspundere a celor vinovați, adoptarea măsurilor ce se impun pentru lichidarea lipsurilor și îmbunătățirea continuă a activității economico-sociale.

Sarcinile tot mai complexe ale construcției socialiste cer să se asigure în continuare întărirea politică și organizatorică a partidului, a unității sale politice, ideologice și organizatorice, a rolului său politic conducător în toate domeniile de activitate.

XVII.

INTENSIFICAREA ACTIVITĂȚII IDEOLOGICE, POLITICO-EDUCATIVE DE FORMARE A OMULUI NOU, DE DEZVOLTARE A GRADULUI DE CULTURĂ ȘI CUNOAȘTERE, DE RIDICARE A NIVELULUI CONȘTIINȚEI SOCIALISTE, REVOLUȚIONARE A ÎNTREGULUI POPOR — OBIECTIV DE IMPORTANȚĂ DEOSEBITĂ ÎN PROCESUL FĂURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

Partidul nostru a desfășurat o amplă și laborioasă activitate de dezvoltare și aplicare creatoare a adevărurilor general valabile, a principiilor socialismului științific la condițiile concrete ale procesului revoluționar din țara noastră, dezvoltînd patrimoniul ideologic al clasei muncitoare, aducînd o contribuție de preț la îmbogățirea teoriei și practicii mondiale a luptei de clasă, a construirii socialismului.

În dezvoltarea continuă a gîndirii și activității ideologice, o importanță esențială are monumentala operă teoretică a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aportul său uriaș la dezvoltarea socialismului științific, a materialismului dialectic și istoric în concordanță cu schimbările din societatea noastră și din întreaga lume, și care reprezintă marxismul creator în România în condițiile actuale.

În perioada care a trecut de la Congresul al XIII-lea, partidul nostru a obținut realizări importante în ridicarea nivelului general de cunoaștere al cadrelor de partid și de stat, al comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii.

Festivalul național „Cîntarea României" s-a transformat într-o vastă și puternică mișcare de creație tehnico-științifică și cultural-artistică de masă, punînd în evidență cu pregnanță rolul poporului de făuritor al întregii culturi naționale. Rezultate pozitive s-au înregistrat în creația

literar-artistică, în dezvoltarea valorilor spirituale ale socialismului, în toate sectoarele muncii politico-educative.

În epoca noastră s-au produs mari schimbări cu caracter economic, social și politic și, totodată, a avut loc o uriașă dezvoltare a științei și tehnicii, lărgirea orizontului cunoașterii umane. În aceste condiții, la ordinea zilei stau analiza științifică a problemelor noi, îmbogățirea creatoare a concepției revoluționare despre lume și viață cu noile concluzii desprinse din practica socială, cu noile cuceriri ale științei, ale gîndirii umane.

Partidul nostru apreciază că, deși s-au obținut o serie de rezultate pozitive, în activitatea politico-ideologică se manifestă o anumită rămînere în urmă față de dezvoltarea generală a forțelor de producție, față de dezvoltarea societății în general.

Mai mult ca oricînd, propaganda trebuie să sublinieze cu toată tăria că victoria socialismului constituie o necesitate obiectivă, că, mai devreme sau mai tîrziu, — așa cum s-a întîmplat cu toate orînduirile sociale anterioare — orînduirea capitalistă, imperialistă trebuie să facă loc noii orînduiri — socialiste și comuniste.

În cadrul dezbaterilor larg democratice care vor avea loc în perioada pînă la Congresul al XIV-lea și, în general, în întreaga activitate politico-educativă este necesar să fie subliniată cu toată forța necesitatea întăririi și dezvoltării continue a proprietății socialiste, a apărării acesteia ca una din cerințele vitale pentru dezvoltarea viitoare a patriei noastre, care va asigura progresul continuu al forțelor de producție, al științei, culturii, al nivelului de trai, material și spiritual al poporului, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, de întărire a independenței și suveranității României.

Activitatea ideologică are datoria să combată subaprecierea sau negarea importanței teoriei revoluționare în construcția socialismului, minimalizarea rolului conștiinței socialiste în desfășurarea procesului revoluționar. Așa-zisa dezideologizare a raporturilor dintre socialism și capitalism pe plan mondial înseamnă, în ultimă instanță, capitularea socialismului în fața capitalismului, renunțarea la lupta de clasă pentru lichidarea exploatării și asupririi și realizarea societății dreptății și egalității sociale. După cum arată viața, clasele exploatatoare nu renunță la ideologia lor și nici măcar nu afirmă că ar fi dispuse să-și schimbe

concepțiile. De altfel, este un adevăr axiomatic că nici nu poate exista o lume fără idei ; aceasta o demonstrează întreaga istorie a umanității. Desigur, important e ce idei se înfruntă, ce idei înving și influențează dezvoltarea socială. Evident, dacă partidele comuniste ar renunța la ideile lor, la ideologia revoluționară, n-ar face decît să deschidă calea ideologiei exploatatorilor, făcînd pe plac forțelor reacționare interesate să perpetueze vechea orînduire, inechitatea și asuprirea socială.

Activitatea ideologică trebuie să pună în evidență contradicțiile ireductibile și tarele grave care macină orînduirea capitalistă, faptul că, deși dispune încă de resurse și forțe importante, ea se dovedește incapabilă să soluționeze problemele esențiale de ordin economic, social și moral ale oamenilor, ale popoarelor.

Subliniind că singura cale pentru soluționarea problemelor complexe ale lumii contemporane o constituie trecerea omenirii spre socialism, activitatea ideologică trebuie să pună în evidență faptul că socialismul se realizează în fiecare țară conform condițiilor concrete, ținîndu-se seama de principiile și legitățile general-valabile, neadmițîndu-se ca revoluția să fie impusă din afară, dar nici ca ea să fie oprită pe calea contrarevoluției.

Desigur, așa cum partidul nostru a subliniat în repetate rînduri, și în socialism există și vor continua să se manifeste contradicții în dezvoltarea economico-socială. Aceasta impune o atenție neslăbită pentru sesizarea, înțelegerea justă și soluționarea la timp a contradicțiilor, astfel ca să se evite degenerarea lor în antagonisme, apariția unor ciocniri și convulsii sociale.

Totodată, trebuie înțeles că nu se poate, în nici un fel, concepe dezvoltarea socialistă vorbind de renunțarea, într-un fel sau altul, sau de diminuarea luptei de clasă. Lupta de clasă a constituit, dintotdeauna, baza progresului omenirii, a dezvoltării sociale. Lupta între asupritori și asupriți, între vechi și nou a fost întotdeauna fundamentul dezvoltării societății omenești. Cît se va menține sistemul capitalist, cît timp vor exista imperialism și politica sa reacționară, și în socialism se vor menține condiții de manifestare a luptei de clasă. Amestecul în treburile interne ale altor state, intervențiile din afară pentru împiedicarea sau oprirea procesului revoluționar vor constitui un pericol permanent și real. Ne-am lăsa pradă unei iluzii

de neiertat dacă ne-am închipui că vechea orînduire, capitalistă, se va resemna cu pierderea pozițiilor sale, va rămîne nepăsătoare în fața procesului istoric al înlocuirii ei cu noua orînduire socialistă. De altfel, o serie de exponenți politici ai țărilor capitaliste nici nu ascund și nu se sfiesc să recunoască deschis că scopul lor este destabilizarea țărilor socialiste.

În aceste condiții, o importanță deosebită capătă atît aplicarea fermă a principiilor socialismului științific, cît și întărirea luptei ideologice și politice, a activității împotriva oricăror încercări, atît din afară, cît și dinăuntru, care ar periclita interesele socialismului, cuceririle sale revoluționare. Tebuie să fim conștienți că se mai pot găsi oameni, prizonieri ai vechilor concepții, interesați să ducă o existență ușoară, fără muncă, în stare să cadă sub influența cercurilor reacționare, imperialiste. De aceea, lupta împotriva oricăror acțiuni antisocialiste, a uneltirilor contrarevoluționare de orice fel rămîne o sarcină permanent actuală a partidului și statului, a întregului popor.

Adîncirea și perfecționarea democrației socialiste nu înseamnă renunțarea la lupta împotriva concepțiilor reacționare, nu trebuie să ducă la concesii și ploconire în fața forțelor imperialismului. Oricine manifestă asemenea atitudini, indiferent sub ce motive sau justificări, este pînă la urmă un dușman al construcției socialismului, al independenței și suveranității țării, al intereselor vitale ale poporului. Asigurarea unei largi democrații socialiste nu numai că nu exclude, dar presupune în mod necesar o atitudine hotărîtă față de orice acțiuni care dăunează construcției socialismului. Trebuie să crească combativitatea revoluționară față de curentele de gîndire reacționare, față de propaganda mistificatoare, denigratoare promovată de capitalism, să se întărească vigilența împotriva tentativelor forțelor imperialiste de a abate socialismul de la calea dezvoltării revoluționare.

Să se ia atitudine fermă față de tot ce este străin concepției noastre despre lume și viață, eticii și echității socialiste. Să fie combătute lipsa de răspundere în gospodărirea avuției socialiste, manifestările de indisciplină, delăsare și neglijență în muncă, care dăunează grav intereselor generale ale societății. Să se ia atitudine hotărîtă față de concepțiile retrograde cum sînt misticismul, obscu-

rantismul, naționalismul, șovinismul și alte manifestări care înjosesc și degradează ființa umană.

Să se intensifice activitatea de educare a întregului popor în spiritul minunatelor sale tradiții patriotice, revoluționare, să se dezvolte în rîndul maselor largi populare spiritul solidarității internaționale, al frăției și unității cu toți oamenii muncii în lupta comună pentru progres economic și social, pentru pace în lume.

Partidul pune un accent deosebit pe creșterea rolului științei și culturii în societate. Lărgirea orizontului de cunoștințe cultural-științifice — condiție importantă a libertății și demnității omului — trebuie să se afle permanent în centrul activității partidului nostru.

O însemnătate deosebită au cunoașterea valorilor reprezentative ale culturii naționale, purtătoare ale idealurilor de progres și libertate ale poporului român, apărarea și dezvoltarea continuă a patrimoniului nostru cultural. Totodată, este necesară însușirea a tot ce e mai bun și progresist în cultura universală, concomitent cu lichidarea manifestărilor de cosmopolitism și ploconire în fața producțiilor reacționare, decadente ale capitalismului.

În această uriașă activitate politico-educativă, culturală, să acționăm mai intens pentru a da un conținut tot mai larg Festivalului național „Cîntarea României", să dezvoltăm puternic și să folosim toate mijloacele de care dispunem — cluburile, căminele culturale, casele de cultură, teatrele — făcînd din ele puternice centre de formare a unei înalte conștiințe socialiste, revoluționare, patriotice a maselor.

Trebuie să se asigure perfecționarea și dezvoltarea în continuare a activității uniunilor de creație, sporirea responsabilității sociale a tuturor creatorilor — scriitori, muzicieni, pictori, oameni de teatru. Pentru toți creatorii, adevărata sursă de inspirație trebuie să o reprezinte poporul român, realizările societății noastre socialiste. Avem nevoie de noi romane, de noi poezii, de noi filme și piese de teatru, lucrări muzicale sau de artă plastică, care să contribuie — prin înaltul lor mesaj de idei și valoare artistică — la promovarea și afirmarea principiilor nobile ale umanismului socialist, la combaterea a tot ceea ce contravine gîndirii înaintate a epocii noastre, la creșterea generală a nivelului de cultură și civilizație al poporului.

Este necesar, de asemenea, ca presa, radioul și televiziunea să-și perfecționeze și să-și îmbunătățească activitatea, să-și asume un rol mai activ și mai important în buna cunoaștere și înțelegere a problemelor actuale ale dezvoltării sociale, în dezbaterea largă a acestora, să-și sporească combativitatea față de manifestările care contravin principiilor societății noastre, concepției revoluționare despre lume și viață, mărindu-și contribuția la unirea eforturilor întregii noastre națiuni în înfăptuirea neabătută a programelor de dezvoltare economico-socială, în construcția socialismului și comunismului în România.

Întreaga activitate de propagandă și politico-educativă trebuie să aducă o contribuție mai mare la mobilizarea oamenilor muncii în vasta operă de înfăptuire a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, devenind o puternică forță materială de transformare a societății, de asigurare a victoriei socialismului și comunismului în patria noastră.

În centrul activității organelor și organizațiilor de partid, a tuturor instituțiilor ideologice și cultural-educative trebuie să stea permanent modelarea fizionomiei omului nou, înaintat, animat de un profund spirit patriotic, devotat trup și suflet cauzei nobile a socialismului și comunismului, făuririi celei mai drepte și mai umane societăți la care au visat spiritele avansate, revoluționare de pretutindeni, idealurilor progresului, socialismului și păcii în întreaga lume.

XVIII.

CARACTERISTICILE FUNDAMENTALE ALE SITUAȚIEI MONDIALE. POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE, DE PACE ȘI COLABORARE, DE PARTICIPARE ACTIVĂ LA SOLUȚIONAREA CONSTRUCTIVĂ A MARILOR PROBLEME ALE LUMII CONTEMPORANE

Întreaga evoluție a vieții politice internaționale confirmă pe deplin justețea și realismul orientărilor politicii externe românești, concluziile și aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la tendințele noi ce se manifestă pe plan mondial, la căile și mijloacele de soluționare a complexelor probleme ale lumii de azi.

În viața internațională au continuat să se manifeste cele două tendințe principale, reprezentate de forțele progresului și păcii, pe de o parte, și de forțele imperialiste, reacționare, pe de altă parte. Capitalul financiar-bancar, marile monopoluri și societăți transnaționale au devenit forma principală a politicii imperialiste, neocolonialiste, de dominație și asuprire, de încălcare a independenței și suveranității popoarelor.

Realitatea demonstrează că s-a realizat și se menține un echilibru relativ în raportul de forțe, ceea ce a făcut să se depășească o serie de momente grele și să se asigure, timp de aproape 45 de ani, pacea în lume.

Se adîncește criza mondială, se accentuează instabilitatea economică și politică.

Situația internațională este puternic agravată de faptul că, în ciuda declarațiilor de bune intenții, cursa înarmărilor continuă. Pașii realizați în ultimii ani — îndeosebi ca urmare a acordului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind înlăturarea rachetelor cu rază

medie de acțiune — nu au dus la o schimbare radicală a cursului vieții internaționale.

Lupta pentru dezarmare și pace constituie problema fundamentală a prezentului și viitorului umanității. Cît timp se vor menține armele nucleare se va menține și pericolul unui război nuclear, care va duce la distrugerea întregii omeniri. România consideră că eliminarea completă a armelor atomice, lichidarea armelor chimice și reducerea radicală a armelor convenționale este singura cale pentru supraviețuirea omenirii, condiția existenței vieții pe planeta noastră! Este necesar să fie definitiv abandonată concepția asigurării păcii prin „descurajarea nucleară", care înseamnă, în fapt, o politică de forță și dominație.

În domeniul dezarmării, o răspundere deosebită revine țărilor din Europa, țărilor Tratatului de la Varșovia și N.A.T.O. În același timp, avînd în vedere că pactele militare au devenit anacronice, nu mai oferă nici un fel de garanții de securitate, trebuie făcut totul pentru desființarea lor concomitentă.

România militează activ pentru o Europă unită, a colaborării și păcii, bazată pe respectarea riguroasă a diversității orînduirilor sociale, a libertății și independenței fiecărui popor. Țara noastră nu este și nu va fi niciodată pentru o Europă în care să fie încălcată independența popoarelor și națiunilor, indiferent sub ce formă!

România va acționa, în continuare, cu toată consecvența, pentru dezvoltarea colaborării în Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii și bunei vecinătăți, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine. Țara noastră sprijină, totodată, realizarea de asemenea zone în centrul și nordul Europei, precum și pe alte continente.

România va milita și în viitor pentru eliminarea forței și amenințării cu forța din viața internațională, pentru soluționarea problemelor numai și numai pe calea tratativelor, prin mijloace politice pașnice.

Țara noastră se pronunță și sprijină activ lupta popoarelor pentru lichidarea oricăror forme de colonialism și neocolonialism, pentru afirmarea liberă, de sine stătătoare, a fiecărei națiuni.

Ținînd seama de manifestările politice de extremă dreaptă care au loc în unele țări capitaliste, este necesar

să se dea o ripostă hotărîtă tuturor curentelor reacționare, neofascismului, propagandei naționalist-șovine și de revizuire a granițelor.

România militează activ pentru instaurarea noii ordini economice internaționale și lichidarea marilor decalaje existente între țările bogate și cele sărace. Este necesară reglementarea problemei datoriilor externe, care împovărează țările în curs de dezvoltare. Se impune o nouă politică financiară, care să excludă jefuirea și dominarea țărilor sărace de către monopolurile imperialiste și marile bănci internaționale.

Este necesară participarea activă, în condiții de deplină egalitate, la viața internațională a tuturor statelor și îndeosebi a țărilor mici și mijlocii, care constituie marea majoritate a lumii.

Ca și pînă acum, partidul și statul nostru vor acorda o atenție deosebită colaborării cu țările socialiste, întăririi unității și conlucrării lor. În actualele împrejurări, țările socialiste sînt chemate să-și asume o responsabilitate sporită în viața internațională. În primul rînd lor le revine menirea de a demonstra prin fapte că numai socialismul oferă garanția lichidării exploatării și asupririi, a soluționării într-un mod nou a problemelor dezvoltării omenirii.

Procesul de înlăturare a unor lipsuri și greșeli, de perfecționare a construcției socialiste este necesar să se realizeze de pe poziții consecvent revoluționare, pe baza principiilor socialismului științific, pornindu-se de la faptul că formele de organizare socială nu sînt veșnice, că ceea ce la un moment dat apare ca bun, după o perioadă poate deveni o frînă în dezvoltarea societății. Nu pot fi făcuți răspunzători cei din trecut pentru faptul că cei de astăzi nu țin seama de această legitate, nu acționează în concordanță cu noile realități, în spiritul principiilor revoluționare ale socialismului științific. Perfecționarea socialismului nu înseamnă întoarcerea la forme vechi, perimate, la capitalism, ci înaintarea spre forme noi, superioare de proprietate, muncă și conviețuire socialistă, de etică și echitate. Numai pe această bază vor fi puse pe deplin în valoare marile posibilități ale socialismului, resursele sale de progres și bunăstare.

Este important ca țările socialiste să analizeze, împreună, problemele actuale ale construcției socialiste și să

stabilească cum să conlucreze mai bine pentru depășirea unor greutăți și asigurarea dezvoltării fiecărui popor pe calea socialismului.

România va milita ferm pentru dezvoltarea colaborării cu toate țările socialiste, pe baza egalității și respectului reciproc, a neamestecului și întrajutorării tovărășești, a principiilor socialismului științific.

Țara noastră va acorda și în viitor o atenție deosebită dezvoltării și perfecționării colaborării în cadrul C.A.E.R. — pe baza statutelor acestuia —, creșterii rolului său în soluționarea problemelor complexe ale dezvoltării socialiste a fiecărei țări. În actualele împrejurări nu se poate pune în nici un fel problema desființării acestei organizații sau a creării — după modelul occidental — a unei „piețe unice socialiste". C.A.E.R.-ul trebuie și poate să contribuie mai activ la progresul economico-social independent al tuturor țărilor membre, la realizarea unei dezvoltări relativ egale a acestora, la creșterea forței economice a socialismului în ansamblu.

România va extinde relațiile sale cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, precum și cu țările capitaliste dezvoltate, în spiritul și pe baza principiilor coexistenței pașnice, ale egalității și respectului independenței și suveranității naționale.

Țara noastră își va aduce și în viitor contribuția activă la soluționarea problemelor internaționale, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

XIX.

MIȘCAREA COMUNISTĂ ȘI MUNCITOREASCĂ INTERNAȚIONALĂ. DEZVOLTAREA RELAȚIILOR PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN CU TOATE PARTIDELE COMUNISTE ȘI MUNCITOREȘTI, CU FORȚELE REVOLUȚIONARE, DEMOCRATICE ȘI PROGRESISTE DIN ÎNTREAGA LUME

În spiritul bogatelor tradiții internaționaliste ale mișcării muncitorești și revoluționare din țara noastră, Partidul Comunist Român a acționat consecvent pentru dezvoltarea relațiilor cu partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste și social-democrate, cu forțele revoluționare și progresiste de pretutindeni. Partidul nostru s-a pronunțat cu toată hotărîrea pentru renunțarea la vechile practici în relațiile dintre partidele comuniste și muncitorești, pentru dezvoltarea colaborării și solidarității pe principii noi, de deplină egalitate, de respect al independenței și autonomiei fiecărui partid.

Partidul Comunist Român va acționa, în continuare, pentru întărirea colaborării partidelor comuniste și muncitorești. Situația mondială gravă și complexă, schimbările care au loc în raportul de forțe pe plan mondial impun ca o necesitate obiectivă întărirea și mai mult a colaborării și solidarității internaționale. Nici un partid comunist nu se poate izola ! Este mai necesară ca oricînd întărirea colaborării și solidarității partidelor comuniste, pe baza principiilor socialismului științific, a concepției revoluționare despre lume și viață, a materialismului dialectic și istoric.

Este necesar să se acționeze cu toată hotărîrea pentru depășirea fenomenelor de stagnare și regres care se înregistrează în activitatea unor partide comuniste și munci-

torești din țările capitaliste, pentru revitalizarea lor în lupta consacrată transformării democratice a societății, promovării dezarmării și păcii. În momentul de față apar tot felul de concepții eronate, abateri atît de dreapta, cît și de stînga, la fel de periculoase, inclusiv manifestări de neîncredere în forțele revoluționare, în posibilitatea dezvoltării societății pe calea socialismului.

Problemele din diferite țări, inclusiv din țările socialiste sînt probleme interne ale fiecărui partid, și partidul nostru este împotriva oricărui amestec în treburile interne. Dar, în același timp, Partidul Comunist Român se pronunță pentru o largă discutare în comun a problemelor actuale, pentru a stabili cum să se acționeze mai bine de către fiecare partid pentru a contribui la soluționarea problemelor complexe — politice, economice, sociale — la realizarea dezarmării și apărarea păcii, la asigurarea unei lumi a dreptății sociale și naționale, la victoria noii orînduiri sociale — a socialismului.

În acest spirit, partidul nostru subliniază necesitatea unor întîlniri și consfătuiri ale partidelor comuniste și muncitorești, care să analizeze și să dea răspuns problemelor noi pe care le ridică dezvoltarea societății, prezentul și viitorul socialismului, să imprime un spirit de luptă și combativitate pentru soluționarea problemelor lumii contemporane.

Partidul nostru se pronunță pentru dezvoltarea și întărirea colaborării cu partidele socialiste și social-democrate, militează pentru dezvoltarea unei largi colaborări cu mișcările de eliberare națională, cu partidele de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare, cu toate partidele care se pronunță pentru pace, pentru înțelegere și colaborare.

Deși problemele mondiale actuale sînt deosebit de grave și complexe, Partidul Comunist Român își exprimă convingerea că forțele socialismului, ale democrației și progresului, acționînd unite și cu cea mai mare fermitate, pot imprima schimbări pozitive cursului evenimentelor în direcția soluționării constructive a marilor probleme ce confruntă lumea contemporană.

Partidul Comunist Român consideră că mersul omenirii spre socialism reprezintă un proces legic obiectiv al dezvoltării contemporane. Numai socialismul oferă perspectiva unei lumi fără exploatați și exploatatori, fără asupriți și asupritori, a dezvoltării libere și independente a tuturor popoarelor, a asigurării bunăstării și fericirii fiecărei națiuni !

Socialismul reprezintă viitorul omenirii !

Comitetul Central consideră că dezbaterea Tezelor Congresului al XIV-lea va determina un nou și puternic avînt în întreaga viață politică, economică și socială a patriei, va contribui la strîngerea tot mai puternică a rîndurilor întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul de geniu al României moderne, sub a cărui înțeleaptă și clarvăzătoare conducere țara noastră înaintează ferm pe calea construirii celei mai drepte și mai umane dintre societăți — societatea socialistă și comunistă.

Comitetul Central își exprimă convingerea că această dezbatere va determina o analiză aprofundată a activității fiecărei organizații de partid, a fiecărei unități economice și sociale, a organizațiilor democrației muncitorești-revoluționare, va contribui la dinamizarea energiilor oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor de producție — în industrie, agricultură, știință și cultură — la înlăturarea lipsurilor și neajunsurilor, la crearea unui spirit general de luptă pentru îmbunătățirea activității în toate domeniile.

Dezbătînd într-un înalt spirit de responsabilitate comunistă Tezele Congresului al XIV-lea, să asigurăm întărirea unității și forței partidului, afirmarea cu putere a spiritului său cutezător, novator, a rolului său de centru vital al întregii națiuni, de conducător al poporului român pe calea progresului și prosperității, a libertății și independenței patriei !

Să facem astfel încît, prin munca unită a întregului popor, sub conducerea partidului, urmînd neabătut strălucitele îndemnuri și orientări ale secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, națiunea noastră să străbată într-un timp cît mai scurt drumul glorios spre visul de aur — comunismul !

CUPRINS

Apărut — iulie 1989

Combinatul poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București
Republica Socialistă România

ISBN 973-28-0090-9